

Wetenschap en praktijk: in co-creatie verbonden

Prof. dr. Petri Embregts

Kwaliteit van zorg- en hulpverlening vindt in de meest wezenlijke vorm plaats in een betekenisvolle relatie tussen de cliënt en de hulpverlener.

Zien, bewogen worden, in beweging komen

Beweging krijgt vorm in de verbinding tussen:

hulpverleners, cliënten en cliëntsystemen
praktijk, opleiden en onderzoek

Zien

Wat vindt u belangrijk aan een hulpverlener?

Ouders

Informatie-uitwisseling, betrokkenheid en dialoog zijn hierin dé bouwstenen om optimale afstemming te realiseren.

Ouders vinden het belangrijk hun kind als mens te zien:

Mensen met een verstandelijke beperking:

interesse tonen, complimenten geven, grenzen accepteren, aandachtig luisteren, cliënt vertrouwen geven en cliënt accepteren en respecteren

“Zij doet het op de manier zoals wij dat willen. Ze accepteert ons zoals wij zijn. Ze laat ons in onze waarde. Ze ziet ons niet als de verstandelijk gehandicapten, of de idioten. Laat ik het maar cru zeggen. Ze ziet ons als mens.”

Bewogen worden

Menslievendheid als kader:
betrokkenheid en bereidheid om kennis en kunde iedere dag opnieuw
aan te wenden voor wie dan ook.

Onderscheid

- aandacht (om zorg te ‘zien’)
- verantwoordelijkheid (om zich aangesproken te voelen en bewogen te worden)
- competentie (om in beweging te kunnen komen als professional)

Zien, bewogen worden, in beweging komen

Praktijk en onderzoek

Zien: wordt kennis in praktijk gebruikt?

Overwegingen vooraf:

In de praktijk is vaak onbekend of interventies effectief zijn, soms onderzocht, vaak helemaal niet

Effecten kunnen uiteenlopen in verschillende culturele en situationele omstandigheden

Veranderingen treden op in de tijd

Verwachtingen

Tijdsinvestering: evidence omzetten in bruikbare informatie kost heel veel tijd

Praktijkvoorbeeld

Hulpverleners in primaire proces

Evidence based coaching en training

Veel werkt niet

Met name bereiken van gedragsverandering erg moeilijk

Mensen met een verstandelijke beperking en complexe hulpvragen vragen specifieke bekwaamheden om zowel in medemenselijke relatie met de cliënt te staan als intentioneel te handelen

Cliënten

- Grensvlak van psychiatrie, justitie, verslavingszorg en \ gehandicaptenzorg: zorgaanbod niet passend
- Lager IQ EN ernstige, bijkomende problemen, zoals verslaving en criminaliteit
- Vaak geen aangepast werk of dagbesteding
- Angst voor bemoeizucht

Impact gedragsproblemen

Clënten:

- schade (lichamelijk, emotioneel)
- exclusie (vrije tijd, onderwijs)

Begeleiders:

- verminderde interacties
- emotionele problemen
- stress en burnout
- afwezigheid

Onderzoek: Verklaring gedrag van begeleiders

Rules of staff behaviour

Lange termijn

gedrag - sociale reinforcement - negeren- afname gedrag

Korte termijn

extinction burst – verbal reageren op gedrag

Afgrijzen, angst, verdriet → vermijden

Emotionele reacties hangen samen met verklaring voor gedrag:

gedrag buiten controle van client (bv medische reden)

+ hulp

gedrag binnen controle van client (bv intimidatie)

- hulp

Waarom trainen?

Incorrect handelen: kennistekort, inaccurate “beliefs”, negatieve emotie

Verandering mogelijk door training en coaching van begeleiders (Dowey e.a., 2007)

Meta-analyse (van Oorsouw, Embregts, Bosman & Jahoda, 2009)
pakket van interventietechnieken
combinatie klassikaal en coaching

Praktijk: klassikaal en minimaal

Kloof tussen praktijk en onderzoek

Zien: kloof onderzoek en praktijk

Onvoldoende kennis van de praktijksituatie en contextvariabelen

(Kunnen) informatie niet in een gebruikersvriendelijke manier aanbieden.

Missen incentives om resultaten te vertalen naar de praktijk

Zijn daarvoor niet gemotiveerd: bv Universiteit: publiceren in “high impact journals” en begeleiden van promotieonderzoek heeft prioriteit (kloof in output)

Bewust van soorten kennis?

Kennis

is meer dan “science based kennis”:

3 soorten kennis zijn van belang

In beweging komen

Hoe professionele en ervaringskennis te ontsluiten?

Hoe noodzaak en toepassing wetenschappelijke kennis stimuleren?

Visie
Samenwerking

Onderzoek en praktijk: Visie

Hoe professionele en ervaringskennis te ontsluiten?
Meer aandacht nodig voor probleemanalyse
Participatie

Erkenning kennis is „halffabrikaat“
Vertaling van kennis naar de praktijk is noodzakelijk
Denk in termen van „co-creatie“ in plaats van „implementatie“

Meer aandacht voor context nodig
„rijkere“ beschrijvingen van interventies

Onderzoek en praktijk: samenwerking

Samenwerken met de praktijk via meerdere sporen:

- Onderzoeksprogrammering
- Uitwisselen informatie, opzetten kennisinfrastructuur, stimuleren “evidence based werken”.
- Langdurige samenwerking, volledige gelijkwaardigheid
- Win-win situatie
- Structurele, persoonlijke contacten op meerdere niveaus
- Science practitioners

In alle gevallen een volwaardige interactie nastreven tussen wetenschap, praktijk EN zorgvraag, op basis van gelijkwaardigheid

Onderzoek en praktijk: samenwerking

In alle gevallen een volwaardige interactie nastreven tussen wetenschap, praktijk EN zorgvraag, op basis van gelijkwaardigheid

Voorbeeld: Academische Werkplaats

Een duurzaam samenwerkingsverband met als doel academisering van de sector

Academische Werkplaats

Leven met een verstandelijke beperking

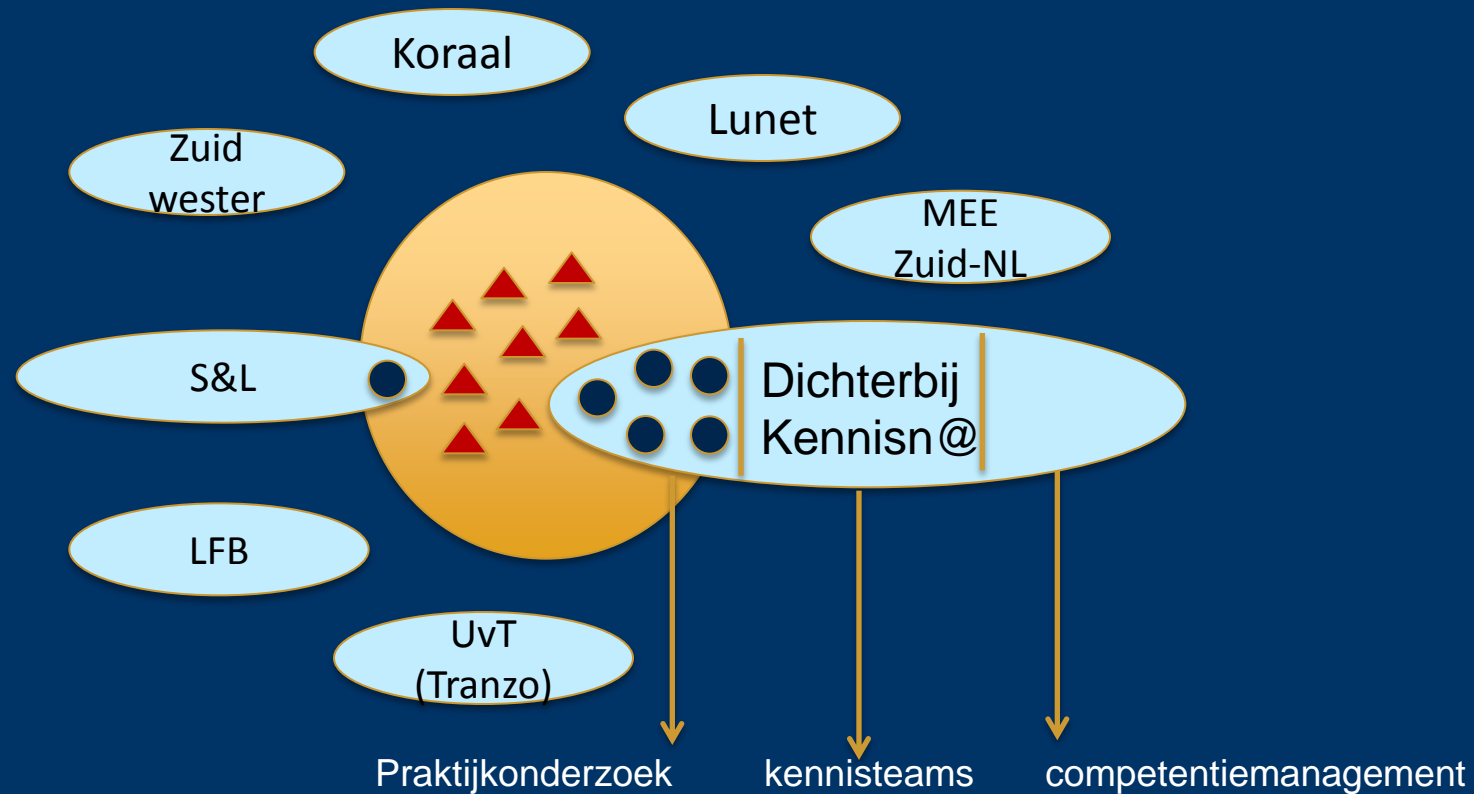
Academische Werkplaats

Leven met een verstandelijke beperking

Academische Werkplaats

Leven met een verstandelijke beperking

Academische Werkplaats

Leven met een verstandelijke beperking

Structuur

stuurgroep (bestuurders, LFB, Universiteit)

coördinerende werkgroep (praktijk, managers, kennismakelaars)

teamoverleg (onderzoekers, promovendi, science practitioners)

Onderzoeksprogramma:

- medewerkers in het primaire proces
- effectieve interventies voor mensen met een VB
- versterken van eigen kracht
- zorgethiek en menslievende professionalisering

In alle gevallen een volwaardige interactie nastreven
tussen wetenschap, praktijk EN zorgvraag:

op basis van gelijkwaardigheid
in co-creatie

Dank voor uw aandacht!